

delu svojega predavanja je kritično analiziral I., VII., VIII., IX., X. in XV. knjigo Valvasorjevega dela, ki so večinoma zgodovinske vsebine, opisal nam karakteristična svojstva Valvasorja kot zgodovinarja ter nepristranski naštel vse njegove prednosti in vrline, kakor tudi vse njegove slabosti in napake. Med zadnjimi je zlasti omenjati, da je Valvasor nespreten, kedar tolmači krajevna imena, da preveč moralizira, da veruje v čarovnice, da ima zgodovinsko stvarino nepregledno zbrano, da o isti stvari poroča na več mestih, takó da je jako težko uporabljati delo njegovo brez natančnega stvarnega in osebnega registra. Odlikuje pa se delo njegovo s tem, da Valvasor poroča čisto zgodovinsko resnico, da ga ni strah grajati tudi visokih oseb, n. pr. Ferdinanda III., da nam zlasti dóbo reformacije in protireformacije opisuje na podstavi bistrih virov, kar je pohvalno priznal sam Ranke, da vse delo njegovo preveva vroča ljubezen do države in do ožje domovine Kranjske. Ravno tako lepo in pregledno, kakor temeljito sestavljeno predavanje g. profesorja so zbrani poslušalci vsprejeli z glasno pohvalo. L.

Grundzüge der theoretischen Astronomie. Pod tem naslovom izšla je sredi meseca sušca pri tukajšnjem knjigotržci Ig. v. Kleinmayr & F. Bamberg zvezdoslovna, 24 pol obsegajoča knjiga, ki jo je spisal *M. Vodusek*, profesor ljubljanske gimnazije. Znanstveno delo izvaja na podlagi elementarne in višje matematike zakone gibanja nebesnih teles in dokazuje, da so velike osi pakrogov (ellips), v katerih tekajo planeti in kometi, stanovitne in nepremakljive, da je takisto ekscentriceta teh ellips nespremenljiva in tedaj obstanek vsega sveta, kakor že stoji tisoč in tisoč let, tudi zanaprej zagotovljen, ako ne poseže kaka druga sila vmes.

V nekem drugem poglavju dokazuje pisatelj, da pri sedanjem merjenju srednjega časa zastajamo za 26 sekund v vsakem stoletju, s čimer se razjasnuje opazovano prehitavanje lune v njenem srednjem teku. — Tukaj se razlaga prvikrat natančen način za izračunjenje elementov zemljine ellipse; dosednji računi, izmed katerih so Francoza Laverriera najbolj znani, bili so le poblížnji. — Še mnoga druga težka raziskavanja se nahajajo v tej knjigi, katera se ne dáó na kratko razložiti; kdor hoče bolj podrobne podatke, naj se oglasi pri založniku, knjiga se mu pošlje na ogled. Jezik je lahko-umeven in vsa tvarina tako obdelana, da se je lahko loti, kdor je v matematičnih vedah le nekoliko izurjen, kajti knjiga, kateri jednaka se dozdej ne nahaja, namenjena je v prvi vrsti začetnikom astronomične znanosti; velja pa štiri goldinarje.

Plemenita ustanova. Dné 20. sušca t. l. je umrl v Ilirski Bistrici na Notranjskem ondotni deželni okrožni zdravnik g. *Frančišek Bachmann*, ki je vse svoje premoženje — okolo 20.000 gld. — volil za ustanove slovenskim dijakom iz Istre. Plemeniti mož je bil porojen leta 1831. v Richnovu na Češkem; zvršivši srednje šole v Pragi in medicinske studije na Dunaji, služil je najprej vojaški zdravnik v vojnem pomorstvu, potem pa občinski zdravnik v Kastvu v hrvaškem Prfmorji, od koder se je pozneje preselil v Ilirsko Bistrico. Pokojnik je bil vesten zdravnik in plemenit rodoljub, ki je, izgubivši odraslo hčer in sina medicince, ostavil premoženje svoje dijakom — sinovom tužne Istre. Bodi mu večni mir in blag spomin!

Komarovljeva karta slavjanskih narodnostij. Pod tem naslovom je izšla početkom tega leta v St. Peterburgu etnografična karta evropskega slovanstva, katero je sestavil *N. S. Zarjanko* v merilu 1 : 12.000.000. (Cena 3 gld., prodaja se tudi pri Artariji na Dunaji, I. Kohlmarkt a) Sestavljalatelju so služile za pomoček najnovejše statistične publikacije, n. pr. *Brachelli*, Die Staaten Europas, Vergleichende Statistik; *Juraschek*, Geographisch-statistische Tabellen; Oesterreichisches statistisches Handbuch; »Podrobnoja karta evropskoj Turciji« od ruskega glavnega štaba; »Jtnografičeskaja karta evropejskoj Rossiji od *Ritticha* itd.